

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 22.05.2018 r.

BKA.II.0842.4.6.2017.MR

**Pani
Barbara Jankowska
Prezes Zarządu
Pani
Hanna Szymańska
Sekretarz Zarządu
Stowarzyszenie
Nasz Drobín w Drobiniu
ul. Rynek 1
09-210 Drobín**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹ w związku z art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*² oraz § 8 ramowej umowy o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 nr 12477/ASOS/2016 z dnia 26 września 2016 r., zawartej pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i Stowarzyszeniem Nasz Drobín w Drobiniu z siedzibą przy ul. Rynek 1, 09-210 Drobín (zwanym dalej Stowarzyszeniem), w dniach od 9 do 13 października 2017 r. została przeprowadzona kontrola w zakresie wykorzystania środków przyznanych w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, Edycja 2016.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolerów w składzie: Agata Kałat główny specjalista oraz Marek Rudnicki główny specjalista w Biurze Audytu i Kontroli Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na podstawie upoważnień odpowiednio nr BKA.IV.0160.164.2017 oraz BKA.IV.0160.163.2017 z dnia 3 października 2017 r.,

¹ Dz. U. z 2011 r. nr 185, poz. 1092.

² j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 ze zm.

wydanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w siedzibie Stowarzyszenia³.

Celem kontroli była ocena prawidłowości wykonania zleconego zadania publicznego oraz sposobu wykorzystania środków budżetowych pochodzących z Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, Edycja 2016 przez Stowarzyszenie Nasz Drob in w Drob inie.

Zgodnie z art. 47 w związku z art. 46 ust. 1-3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, po rozpatrzeniu zastrzeżeń do *Projektu wystąpienia pokontrolnego*, wniesionych pismem z dnia 9 marca 2018 r. wraz z wyjaśnieniami i dokumentami, wniesionymi pismem z 14 maja 2018 r. przekazuję *Wystąpienie pokontrolne*.

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli, które poczyniono w wyniku zbadania przedłożonej dokumentacji, dotyczącej rzeczywistego przebiegu realizacji zadania publicznego pod nazwą *Wspólnota Drob in, czyli lokalna szkoła wolontariatu senioralnego*, wskazanego w § 1 ust. 1 umowy nr 12477/ASOS/2016, a w szczególności przedłożonej dokumentacji merytorycznej i finansowej:

1. Kontrolowane zadanie publiczne było realizowane przez Stowarzyszenie w okresie od 01.05.2016 r. do 31.12.2016 r.
2. Stosownie do § 3 ust. 1 umowy Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 29.09.2016 r. przekazało na rachunek bankowy Fundacji środki finansowe w kwocie 188.133 zł, z tytułu umowy nr 12477/ASOS/2016⁴.
3. Zgodnie z umową całkowity zakładany koszt realizacji zadania wynosił 219.673 zł (100%) zł, z czego ze środków dotacji miało pochodzić 188.133 zł (85,64%), finansowych środków własnych 1.540 zł (0,70%) oraz wkładu osobowego 30.000 zł (13,66%).
4. Na podstawie dokumentacji źródłowej ustalono, że w 2016 roku koszt realizacji zadania wyniósł 217.998,68 zł (100,00%), w tym wykorzystano kwotę dotacji 186.699,07 zł (85,64%) oraz finansowe środki własne w kwocie 1.299,61 zł (0,60%), wkład własny osobowy w wysokości 30.000 zł (13,76%).
5. Niewykorzystana kwota dotacji w wysokości 1.433,93 zł została zwrócona na rachunek MRPiPS dnia 20.01.2017 r.⁵, 5 dni po terminie⁶. Stowarzyszenie z tytułu nieterminowego zwrotu niewykorzystanych środków dotacji, dokonało wpłaty odsetek w wysokości 1,25 zł⁷.
6. Na podstawie dokumentacji merytorycznej⁸ stwierdzono, że do końca terminu realizacji zadania wykonane zostały działania, wynikające z oferty⁹, stanowiącej załącznik nr 1 do umowy, a w szczególności:

³ W dniu 12 i 13.10.2017 r. czynności kontrolne odbyły się poza siedzibą Stowarzyszenia.

⁴ Wyciąg nr 0001/2016 z rachunku bankowego (rachunek pomocniczy) Stowarzyszenia za okres 06.07-30.09.2016 r.

⁵ Potwierdzenie operacji z rachunku bankowego dokonanej w dniu 20.01.2017 r.

⁶ § 10 ust 2 umowy nr 12477/ASOS/2016 stanowi, że zwrot następuje w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego

⁷ Potwierdzenie operacji z rachunku bankowego dokonanej w dniu 20.01.2017 r. Dokonano wpłatv zgodnie z § 10 ust 3 umowy nr 12477/ASOS/2016.

⁸ 71 deklaracji przystąpienia do projektu, listy obecności, umowy cywilnoprawne, rachunki do umów, faktury dokumentujące m.in. szkolenia wolontariackie, cyklicznie zajęcia: sportowe nordic-walking fitness dla seniorów, zajęcia chórálne, zajęcia komputerowe; wykład i panel dyskusyjny na temat aktywności fizycznej i społecznej osób 60+; seria warsztatów kulinarnych zakończonych serwowaniem posiłków dla osób 60+, spotkania na temat praktyki wolontariatu oraz uwarunkowań prawnych świadczenia usług wolontarystycznych; warsztaty

- zrealizowano działania w ramach generatora aktywności wolontariackiej – przeprowadzono serię zajęć szkoleniowych dla wolontariuszy,
 - stworzono Międzypokoleniowe Centrum Aktywności Obywatelskiej (MCAO) i przeprowadzono ponad 500 godzin zajęć specjalnych o statusie wydarzeń oraz zajęć systematycznych¹⁰,
 - zorganizowano wyjazd studyjno-szkoleniowy w Bieszczady dla 40 osób¹¹, wyjazd do Torunia dla 40 osób oraz wyjazd na wydarzenie kulturalne (występ zespołu Mazowsze w Otrębusach),
 - zorganizowano pikniki dla społeczności seniorów,
 - zrealizowano działania promocyjne i upowszechniające¹²,
 - stworzono grupę projektową 60+ w liczbie 60 osób,
 - objęto bezpośrednim wsparciem przez wolontariuszy 60+ innych osób starszych, tj. 60 osób w zakresie minimum 72 godzin na osobę.
7. Stosownie do § 6 umowy nr 12477/ASOS/2016, publikacje oraz materiały, w tym informacyjne, szkoleniowe, edukacyjne wykorzystane przy realizacji zadania zawierały informacje o współfinansowaniu ze środków Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 oraz logo Programu.
8. Zgodnie z § 5 ust. 1 umowy nr 12477/ASOS/2016 Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową¹³ zadania publicznego. W wyniku weryfikacji dokumentów księgowych wymienionych w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego¹⁴ w powiązaniu z dokumentami merytorycznymi stwierdzono nieprawidłowości wymienione w dalszej części dokumentu.
9. Stowarzyszenie dokonało, w związku z wyjazdem studyjnym 40 osób w Bieszczady, zakupu towarów i usług na łączną kwotę 23.338,82 zł.¹⁵ Zgodnie z założeniami oferty wyjazd miał odbyć się do miejscowości położonej od Drobina nie dalej niż 300 km. Faktycznie zorganizowano wyjazd do miejscowości oddalonych ok. 500 km od Drobina. Niezależnie od powyższego, w wyjeździe brały osoby niespełniające definicji beneficjenta określonej w Regulaminie konkursu. Z przedstawionej listy uczestników wyjazdu wynika, że z 40 osób uczestniczących w wyjeździe, tylko 11 osób było w wieku powyżej 60 roku życia. W Regulaminie konkursu Programu ASOS 2016 określono,

dla seniorów związanych z kulturą obszaru hiszpańskojęzycznego; warsztaty z zakresu komunikacji międzykulturowej i konstruktywnej współpracy obywatelskiej, seria warsztatów tanecznych dla osób 60+, warsztaty dotyczące projektów inspirowanych lokalnymi tradycjami; warsztaty gier planszowych; zajęcia komputerowe prowadzone metodą kafelki; warsztaty rozwijające kompetencje współdziałania międzykulturowego; zajęcia plastyczne dla różnych grup osób, zajęcia fotograficzne dla seniorów i urządzenie wystawy; warsztaty nt. aktywizacji ekologiczno-społecznej seniorów; warsztaty tworzenia strategii senioralnej, seria zajęć – plan działania dla miejskiej i wiejskiej świetlicy; warsztaty dla seniorów-ćwiczenia uważności i trening umysłu; wykłady nt. najlepszych praktyk wolontariackich w społeczności wiejskiej; warsztaty projektowania graficznego na potrzeby wydarzeń publicznych; warsztaty nt. ekonomii społecznej; szkolenia cyfrowe; zajęcia wideo; przeprowadzenie warsztatów śpiewu, materiały zdjęciowe, filmy, faktury i rachunki dotyczące kosztów organizacji pikników, wyjazdów studyjnych, zakup sprzętu i wyposażenia.

⁹ Oferta Stowarzyszenia z dnia 14.04.2016 r. zawierająca kosztorys i harmonogram.

¹⁰ Stowarzyszenie nie przedstawiło Dziennika aktywności.

¹¹ W wyjazdach w Bieszczady i do Torunia brały udział osoby niespełniające definicji beneficjenta ostatecznego.

¹² W ramach działań zorganizowano m.in. pikniki obywatelskie, prowadzono działania promocyjne na profilu FB Stowarzyszenia. nakręcono dwa filmy promocyjne dostępne pod adresem: www.youtube.co/watch?v=5tWrzcSqOkw; www.youtube.co/watch?v=kRV1JKjks0I.

¹³ Ewidencja księgową prowadzona była w programie księgowym OGNIK CLASSIC 2015 12.016.

¹⁴ Zestawienie faktur (rachunków) poz. 1-129.

¹⁵ Łączna kwota zapłacona za rachunki i faktury określone w pozycjach 92-103 Zestawienia faktur/rachunków sprawozdania z wykonania zadania o nr: 102071/2016 (52,82 zł), 7472525 (71,00 zł), 50a (8708,00 zł), 2016/08/0058 (800,00 zł), 1/08/2016/K (1088,00 zł), FV/16/536 (194 zł), 4/2016 (600,00 zł), 6/08/2016 (900,00 zł), FA000150 (1200,00 zł), 21/2016 (200,00 zł), 03/08 (9.420,00 zł), FP/108/08/2016 (105,00 zł).

ze Beneficjentami ostatecznymi działań podejmowanych w ramach realizowanych projektów mogą być objęte wyłącznie osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Na prośbę zespołu kontrolerów o wyliczenie kosztów poniesionych przez Stowarzyszenie, w związku z objęciem działaniami w ramach zadania osób poniżej 60 roku życia, Stowarzyszenie udzieliło następującej odpowiedzi: *Udział tych osób był epizodyczny, a dedykowane im koszty zostały poniesione, przez naszą pomyłkę (złe zrozumienie regulaminu ASOS) jedynie w wypadku osób biorących udział w wyjeździe studyjnym. Uważamy jednak, że udział tych osób jest w najwyższym stopniu uzasadniony. Nic wyobrażamy sobie wyjazdu studyjnego bez udziału zespołu projektowego, który realizuje i buduje program wyjazdu jak również całego projektu. A także bez uczestnictwa niewielkiej liczby osób młodszych, które pomagają w przemieszczaniu się osobom nie w pełni sprawnym. Rozumiemy, że program ASOS jest dedykowany (prócz priorytetu 11) wyłącznie osobom 60+, ale żaden szczegółowy zapis tego regulaminu czy też umowy zawieranej przez MRPiPS z organizacjami, nie mówi o zakazie uczestnictwa zespołu projektu w prowadzonych zadaniach, (co wiąże się z kosztami), czy o ponoszeniu kosztów obsługi uczestnictwa osób młodszych, np. wolontariuszy, ze środków wkładu własnego. W innych wypadkach osoby 60- brały udział w zajęciach wyłącznie w sytuacji wolnych miejsc na zajęciach i braku dodatkowych kosztów ich uczestnictwa. Dzięki temu spore grono osób, które wejdą w wiek senioralny za kilka lat, a często już są członkami organizacji senioralnych np. Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, mogło zaangażować się w dialog międzypokoleniowy ze starszymi uczestnikami i lepiej przygotować do wejścia w wiek senioralny¹⁶. W związku z wyjazdem, uznano za kwalifikowalne koszty poniesione na uczestnictwo 11 osób w wieku 60+ (beneficjentów), 2 animatorów oraz 3 osób reprezentujących Stowarzyszenie i Partnera, jako organizatorów wyjazdu (łącznie 16 osób). Za nieprawidłowość uznano wydatki poniesione na pozostałe 24 osoby, niespełniające definicji beneficjenta, które wynoszą 14.003,28 zł (24 osoby x 583,47 zł¹⁷). Koszt wyjazdu studyjnego został zaplanowany w kosztorysie oferty w wysokości 25.250 zł dla 50 osób. Stowarzyszenie przedstawiło nieprawdziwe dane w sprawozdaniu końcowym: *Rezultat został osiągnięty. 1 wyjazd studyjno-szkoleniowy dla 50 osób (...)*. Zgodnie z przedstawioną przez Stowarzyszenie dokumentacją wyjechało 40 osób (mniej uczestników niż przewidziano w ofercie) za kwotę 23 338,82 zł¹⁸.*

10. Stowarzyszenie dokonało zakupu towarów i usług na łączną kwotę 5.610 zł¹⁹ w związku z wyjazdem studyjnym do Torunia. Z przedstawionej listy uczestników wyjazdu wynika, że wśród 40 osób uczestniczących w wyjeździe, tylko 22 osoby miały ukończony 60 rok życia, czyli spełniało definicję beneficjenta zawartą w Regulaminie konkursu.

¹⁶ Pkt 12 pisma Stowarzyszenia z dnia 30.10.2017 r.

¹⁷ Kwota przypadająca na 1 uczestnika wyjazdu w Bieszczady wynosiła 583,47 zł (koszt wyjazdu 23.338,82 zł podzielony przez 40 osób).

¹⁸ Odnośnie uczestnictwa mniejszej liczby osób, Stowarzyszenie przedstawiło następujące wyjaśnienia (Pkt 24 f pisma z dnia 30.10.2017 r.): *Liczba uczestników wyjazdu nie jest rezultatem projektu, może więc się różnić od zaplanowanej. Żaden dokument ASOS np. regulamin czy umowa, nie nakładają na nas konieczności zgłaszania opiekunowi z MRPiPS szczegółowych zmian projektowych, które nie wpływają na ostateczny rezultat projektu. Zabraliśmy na wyjazd 40 osób, gdyż ceny na osobę okazały się wyższe, czemu obiektywnie nie mieliśmy my czy opiekun z MRPiPS jak zaradzić. Zabraliśmy więc nieco mniejszą liczbę osób i jednocześnie zmniejszyliśmy też budżet całkowity wyjazdu finansowany ze środków MRPiPS o ok. 2 tysiące złotych. Wykazaliśmy się gospodarnością i sprawnym zarządzaniem kosztami.*

¹⁹ Łączna kwota zapłacona za rachunki i faktury określone w pozycjach 72-74 Zestawienia faktur/rachunków sprawozdania z wykonania zadania: nr 7472541(70 zł - błędnie wpisano w sprawozdaniu numer dokumentu księgowego, tj. MAR/14/09/2016), nr MAR/14/09/2016 (4.440,00 zł), nr 60 (1 100,00 zł).

Za prawidłowo rozliczone uznano koszty dotyczące 22 osób w wieku 60+, 1 animatora, 3 osób reprezentujących Stowarzyszenie i Partnera jako organizatorów wyjazdu (łącznie 26 osób). Wydatki poniesione na 14 osób, które nie ukończyły 60 roku życia stanowią kwotę 1 963,50 zł (14 osób x 140,25 zł²⁰) i uznane zostały za nieprawidłowość.

11. Zgodnie z § 3 pkt 2 umów cywilnoprawnych zawartych przez Stowarzyszenie z wykonawcami i zleceniobiorcami, kwota wynagrodzenia miała być płatna na rachunek bankowy, w ciągu 7 dni od przedłożenia rachunku. Stwierdzono, że rachunki do umów cywilnoprawnych nie zostały podpisane przez zleceniobiorców/wykonawców²¹. Zleceniobiorcy i wykonawcy powinni Stowarzyszeniu przedkładać rachunki w celu otrzymania wynagrodzenia, zgodnie z treścią zawartych umów. Nie spełniono także wymogów określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w zakresie art. 21 ust. 1 pkt 5²².
12. Dowody księgowe nie zawierały stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) i podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania²³. Nie spełniono wymogów art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz zapisów Regulaminu konkursu, zawartych w części B pkt 3, 4, 5, 6 *Dokumentacja finansowo - księgowa (dokumentacja zdarzeń w trakcie realizacji projektu w ewidencji księgowej)*. W sposób trwały na odwrocie dowodu księgowego, należało umieścić oprócz zapisu „Sprawdzono pod względem rachunkowym i formalnym” - datę i czytelny podpis osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych. Dowody księgowe nie zawierały podpisu osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych, zapisu potwierdzającego akceptację dowodu księgowego do zapłaty osoby upoważnionej lub głównego księgowego oraz kierownika jednostki. Zgodnie z § 1 ust. 3 ramowej umowy, strony zobowiązują się stosować przy realizacji niniejszej umowy Regulamin otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, Edycja 2016.
13. W przypadku rozliczonych umów cywilnoprawnych stwierdzono brak opisów na listach płac, które zostały wykazane jako dokumenty księgowe w sprawozdaniu końcowym.

²⁰ Kwota przypadająca na 1 uczestnika wyjazdu do Torunia wynosiła 140,25 zł (koszt wyjazdu 5 610 zł podzielony przez 40 osób).

²¹ Prezes Stowarzyszenia Nasz Drobni w Drobiniu, w zakresie zasad sposobu przyjmowania, akceptacji pracy wykonanej przez wykonawców i zleceniobiorców w piśmie z 30.10.2017 r. w tym w kwestii niepodpisywania rachunków przez zleceniobiorców i wykonawców złożyła następujące wyjaśnienie: *Poszukiwaliśmy wykonawców przez Internet lub telefonicznie, uzgadnialiśmy przedmiot umowy (warsztaty, zajęcia), termin jej wykonania i wynagrodzenie. Po uzgodnieniu przysłał wykonawca formularz danych celem sporządzenia umowy. Umowę przygotowywał na podstawie danych księgowych. Umowę w Drobiniu przez wykonaniem przedmiotu umowy podpisywali wykonawca i reprezentanci Stowarzyszenia – prezes i sekretarz. Potwierdzeniem jej wykonania było podpisanie umowy w dniu jej wykonania, obecność animatora, listy obecności i dokumentacja fotograficzna. Po wykonaniu usługi przez wykonawcę prosiliśmy obsługę księgową o listę płac i na jej podstawie wypłacano wynagrodzenie na konto wykonawcy. Nie są nam znane żadne przepisy dotyczące konieczności autoryzowania listy płac w sytuacji obiegu elektronicznego tych list w trakcie trwania projektu. Podobnie nie musimy zbierać na rachunkach podpisów wykonawców. Zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą one być przekazywane drogą elektroniczną i podpis nie jest wymagany.*

²² Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, z późn. zm.

²³ W piśmie z 30.10.2017 r. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła (...) *Każdy z dokumentów był opracowywany przez księgowość, która dostarczała bieżące ewidencje władzom stowarzyszenia, które odpowiadało również za dokonywanie wszelkich wypłat. Obieg dokumentacji był w Stowarzyszeniu w pełni elektroniczny. Każda umowa czy faktura była skanowana, a następnie przekazywana mailowo księgowej, która nie miała do czynienia z dokumentami w wersji papierowej i nie dokonywała na nich opisów. (...) Brak umieszczenia dekretów księgowych przez zespół projektowy jest błędem, za który przepraszamy. Jednocześnie w Uchwale Zarządu Stowarzyszenia z dnia 13.05.2013 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w sprawie zasad (polityki) rachunkowości określono: *Wszelkie dokumenty księgowe są skanowane i przesyłane do biura rachunkowego drogą elektroniczną. W takiej też formie dokumenty te są archiwizowane.**

Dokumenty księgowe nie spełniają wymogów określonych w § 5 pkt. 3²⁴ ramowej umowy o realizację zadania publicznego i w Regulaminie otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, Edycja 2016.

14. Niektóre opisy znajdujące się na dowodach księgowych (fakturach/rachunkach) były niezgodne z wymogami określonymi w Regulaminie otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, Edycja 2016 w zakresie wymaganego opisu merytorycznego zadania, tj. określenia czasu i miejsca²⁵. Ponadto, stwierdzono brak trwałych opisów na niektórych rachunkach do umów cywilnoprawnych. Opisy znajdowały się na oddzielnych kartkach, niepołączonych z rachunkami²⁶.
15. W przypadku części umów cywilnoprawnych (np. prowadzenie warsztatów, zajęć), Stowarzyszenie zawarło kwotę wynagrodzenia, ale nie określiło liczby godzin, którą był zobowiązany zrealizować zleceniobiorca. Zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, wyrażonymi w ustawie o finansach publicznych (przywołanymi w Regulaminie konkursu ASOS, Edycja 2016) której art. 44 pkt 3 stanowi: *wydatki publiczne powinny być dokonywane: 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów* natomiast art. 47 stanowi *„podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zadania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy*²⁷.
16. W przypadku realizacji części umów zawartych przez Stowarzyszenie z wykonawcami/zleceniobiorcami stwierdzono, że były realizowane poza terminami wskazanymi w poszczególnych umowach²⁸.
17. Stowarzyszenie zaangażowało w realizację zadania 13 wolontariuszy. Z każdym wolontariuszem Stowarzyszenie zawarło Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych²⁹. W umowie o realizację zadania publicznego określono, że zaangażowanie wolontariuszy do realizacji zadania publicznego każdorazowo wymaga zawarcia stosownego Porozumienia, którego wzór stanowi załącznik nr 11 do Regulaminu konkursu (§ 3 ust. 5 umowy). Stwierdzono, że w treści porozumień Stowarzyszenie nie zawarło zapisu w zakresie wyceny 1 godziny pracy wolontariusza³⁰. Przedłożone porozumienia z wolontariuszami określają jedynie liczbę godzin pracy

²⁴ "Zleceniobiorca (Stowarzyszenie) zobowiązany jest do sporządzenia na odwrocie każdej faktury (rachunku) trwałego opisu zawierającego informacje: z jakich środków wydatkowana kwota została pokryta oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności. Informacja powinna być podpisana przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych Zleceniobiorcy".

²⁵ Np. opis rachunku do umowy zlecenia 7/ZL/2016 z 25.11.2016 r. nie zawierał czasu i miejsca przeprowadzenia zajęć komputerowych dla seniorów, opis na fakturze VAT nr 94 z dnia 15.12.2016 r. na kwotę 1060 zł, nie zawierał liczby i dat przejazdów oraz miejscowości.

²⁶ W piśmie z 30.10.2017 r. Prezes Stowarzyszenia złożyła następujące wyjaśnienie: *Sytuacja ta wynika z błędu koordynatora i władz Stowarzyszenia. Władze Stowarzyszenia wiedziały, że opis musi być trwały ponieważ realizowały wcześniej projekty grantowe. Natomiast zatwierdzając rachunki uważnie skontrolowali na tę okoliczność faktury. Zaznaczamy jednak, że rachunki i opisy zostały zeszyte (...).*

²⁷ Ustawa o finansach publicznych (Dz.U. z 2014 r. poz. 885).

²⁸ Np. umowa o dzieło nr 12/DZ/2016 zawarta w dniu 27.11.2016 r. na przeprowadzenie 4 warsztatów tworzenia strategii senioralnej oraz napisania spójnego tekstu tego dokumentu dotyczyła okresu 27.11-04.12.2016 r., natomiast Stowarzyszenie wykazało realizację warsztatów w dniach 25-26.11.2016 r.

²⁹ Porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych zawarte przez Stowarzyszenie 4.05.2016 r. z 13 osobami.

³⁰ Wzór porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych określa m.in. w pkt 4: *„W ramach wskazanych stawek wolontariusz pracował (... (ilość godz.), według stawki ...”*

wolontariackiej, tj. 150 godzin. Natomiast w sprawozdaniu z wykonania zadania, Stowarzyszenie przedstawiło, że w realizację zadania zaangażowanych było 10 wolontariuszy, każdy w wymiarze po 100 godzin³¹. Stowarzyszenie nie przedstawiło kart czasu pracy lub oświadczeń wolontariuszy o rzeczywistym wymiarze godzinowym ich zaangażowania. W wyjaśnieniach³² Prezes Stowarzyszenia przedstawiła informację, że stawka godzinowa wynosiła 30,00 zł i została określona w Regulaminie konkursu ASOS 2016. Nie wytworzono dokumentów w formie pisemnej dotyczących zaangażowania poszczególnych osób. Stowarzyszenie nie zastosowało wzoru porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych określonego w ramowej umowie o realizację zadania publicznego.

18. Zgodnie z zapisem Regulaminu konkursu *Zleceniobiorca jest zobowiązany do rzetelnego dokumentowania czasu pracy osób zaangażowanych przy realizacji zadania (projektu) w sposób niebudzący wątpliwości co do czasu i charakteru wykonywanych prac (np. ewidencja czasu pracy poprzez użycie kart czasu pracy)*. Stowarzyszenie nie dokumentowało czasu pracy osób zaangażowanych przy realizacji zadania³³.
19. W zorganizowanych warsztatach i zajęciach brały udział osoby poniżej 60 roku życia, co jest niezgodne z definicją beneficjenta ostatecznego zawartą w Regulaminie konkursu. Stowarzyszenie nie gromadziło danych na temat wieku wszystkich uczestników³⁴. W zakresie weryfikacji wieku uczestników zadania Stowarzyszenie potwierdziło udział osób, które nie ukończyły 60 lat. Ponadto, w dokumentacji nie stwierdzono oświadczeń uczestników o wyrażeniu zgody na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych, czym Stowarzyszenie naruszyło przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych oraz § 17 ramowej umowy.
20. Stowarzyszenie zaplanowało w ofercie pkt II 3. *Opis grup adresatów zadania publicznego*, udział w programie 215 osób niepełnosprawnych. W sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania, Stowarzyszenie zawarło informację, iż objęło wsparciem 250 osób niepełnosprawnych³⁵. Prezes Stowarzyszenia złożyła wyjaśnienia: *W projekcie biorą udział seniorzy, a więc osoby w większości z orzeczoną niepełnosprawnością pierwszego, drugiego lub trzeciego stopnia lub z realną niepełnosprawnością nie poświadczoną dokumentem, który części seniorów jest niepotrzebny. Nie weryfikowaliśmy danych ewidentnych, oczywistych, potwierdzonych statystykami krajowymi*³⁶. Przedstawione w sprawozdaniu końcowym dane na temat uczestnictwa w zadaniu 250 osób niepełnosprawnych nie zostały udokumentowane przez Stowarzyszenie.
21. Sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego zostało złożone dnia 28.01.2017 r., co jest zgodne z terminem określonym w § 9 ust. 2 ramowej umowy.
22. W sprawozdaniu końcowym stwierdzono pomyłki w zakresie przedstawionych danych dotyczących zrealizowanego zadania, nierzetelne informacje m.in. w zakresie liczby

³¹ Poz. 1.1 Koszty merytoryczne zawarte w Części II *Sprawozdanie z wykonania wydatków*, str. 7.

³² Pismo z dnia 30.10.2016 r.

³³ Pkt. 6 pisma z dnia 30.10.2017 r.

³⁴ Poza 3 listami uczestników wjazdów (Toruń, Otrębusy, Bieszczady) zawierającymi PESEL.

³⁵ Str. 7 sprawozdania końcowego

³⁶ Pismo z dnia 30.10.2017 r

uczestników poszczególnych działań zadania oraz miejscach realizacji zadania, a także błędnych numerów dokumentów księgowych³⁷.

W działalności Stowarzyszenia Nasz Drobin w Drobinie, w zakresie realizowanego zadania pod nazwą *Wspólnota Drobin, czyli lokalna szkoła wolontariatu senioralnego*, w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych, na lata 2014-2020. Edycja 2016, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

- wykonania zaplanowanych w ofercie działań z zastrzeżeniem nieprawidłowości opisanych w niniejszym dokumencie,
- informowania o współfinansowaniu realizacji zadania przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ze środków Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 oraz stosowania logo Programu,
- wywiązania się z obowiązku sprawozdawczego w terminie.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- poniesienia kosztów na uczestnictwo osób w wyjazdach, które nie ukończyły 60 roku życia, tj. nie spełniały definicji beneficjenta ostatecznego:
 - ✓ koszty zakupu towarów i usług dla 24 osób uczestniczących w wyjeździe studyjnym w Bieszczady, kwota nieprawidłowości: 14.003,28 zł,
 - ✓ koszty zakupu towarów i usług dla 14 osób uczestniczących w wyjeździe do Torunia, kwota nieprawidłowości: 1.963,50 zł,
- nieokreślenia w części umów cywilnoprawnych minimalnej liczby godzin, którą zobowiązany był zrealizować zleceniobiorca,
- częściowej realizacji umów przez wykonawców/zleceniobiorców w terminach nieobjętych tymi umowami,
- niestosowania zapisów ustawy o rachunkowości w zakresie wymagań dotyczących dowodów księgowych.

³⁷ W Części II.4 w tabeli „Zestawienie faktur (rachunków)” zostały wykazane płatności niezgodne ze stanem faktycznym w pozycjach: - poz. 113 – wykazano. *Koordinacja Projektu ASOS – n nr 3/ZL/2016 – 8850 zł*, podczas gdy w tej pozycji Stowarzyszenie powinno wpisać Umowę o dzieło 1/DZ/2016.

Stowarzyszenie ujęło w kolumnie „Numer dokumentu księgowego” numery list plac, zamiast numerów rachunków do umów cywilnoprawnych, pomimo, że w każdej z umów cywilnoprawnych Stowarzyszenie zastrzegło: *Powyzsza kwota będzie płatna na rachunek bankowy Wykonawcy nr (...) w ciągu 7 dni od przedłożenia rachunku*.

W Zestawieniu faktur (rachunków) w poz. 69 Zakup urządzenia wielofunkcyjnego – 713,99 zł. Stowarzyszenie rozliczyło zakup drukarki Epson (699 zł) oraz zakup baterii GP 24AU-U4 i GP 15 AU-UA (14,99 zł).

W części I. 4. Opis osiągniętych rezultatów (zgodnie z częścią II pkt. 9 oferty) Zleceniobiorca wykazał: *Prócz Drobiną zajęcia odbywały się także w Niemczech, a prócz tego również punktowo w Łęgu, Kucharach, Kraszewie-Gaczultach*. Zgodnie z zestawieniem przekazanym podczas kontroli zajęcia odbywały się w Drobinie oraz Niemczech³⁷, a w piśmie z 30.10.2017 r. Stowarzyszenie przekazało informację, iż *Umowę zawarto jedynie z Zespołem Szkół w Łęgu Probostwie. Szkoła zobowiązała się do wsparcia projektu, ale realnie nie korzystaliśmy z tej pomocy, gdyż ostatecznie nie prowadziliśmy zajęć w Łęgu Probostwie*³⁷. Podczas kontroli nie potwierdzono, aby zajęcia odbywały się w Łęgu, Kucharach, Kraszewie-Gaczultach.

Stowarzyszenie w pkt. 2 *Opis wykonania zadania (...)* w Części I Sprawozdania merytoryczne wykazało, że w wyjazdach (Otrębusy, Toruń) brało udział 50 osób, natomiast z list uczestników wynika, że w każdym z nich brało udział 40 osób (w tym, w przypadku Torunia były to m.in. osoby nieuprawnione oraz osoby reprezentujące Stowarzyszenie oraz Partnera, których koszty wyjazdu (Bieszczady, Toruń) pomimo, że uznane zostały za kwalifikowalne, nie powinny być wliczone do wskaźnika „Liczba beneficjentów w wieku 60+”. Stowarzyszenie również niezgodnie ze stanem faktycznym wykazało w sprawozdaniu³⁷ końcowym z wykonania zadania, że w wyjazdach (Otrębusy, Toruń) brało udział 50 osób, natomiast z przedstawionych w toku kontroli list uczestników wynikało, że w każdym z nich brało udział 40 osób.

W przypadku faktur/rachunków ujętych przez Stowarzyszenie w Zestawieniu faktur (rachunków) sprawozdania końcowego z wykonania zadania publicznego w kolumnie „Numer dokumentu księgowego” wpisano nr ewidencyjny dokumentu księgowego nadanego przez Stowarzyszenie, * oraz nr wynikający z faktury/rachunku. Stowarzyszenie w tej kwestii wyjaśniło: *Dla ułatwienia odszukiwania faktur zarówno w wersji papierowej jak i w systemie wpisujemy do sprawozdania również nasz wewnętrzny numer dokumentu. Przed * jest numer wewnętrzny a po * obcy. Jest to standardowa praktyka księgowej, przyjmowana ze zrozumieniem przez osoby akceptujące nasze coroczne sprawozdania. Nigdy nie zwrócono nam uwagi na to, że błędnie tworzymy zestawienie faktur*. Przykładowo, Faktura VAT nr 94 z dnia 15.12.2016 r. na kwotę 1.060 zł za przewóz osób, została wpisana w zestawienie jako „FZ 54/16*94”, co nie odzwierciedla właściwego numeru faktury.

- braku opisów i stosownych podpisów na dowodach księgowych, wymaganych w ramowej umowie o realizację zadania publicznego i Regulaminem konkursu,
- niezastosowania wzoru porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych określonego w ramowej umowie o realizację zadania publicznego,
- braku udokumentowania czasu pracy osób zaangażowanych przy realizacji zadania,
- udziału w zadaniu uczestników nie spełniających definicji beneficjenta ostatecznego określonego w Regulaminie konkursu,
- braku potwierdzenia udziału w zadaniu 250 osób niepełnosprawnych, wykazanych w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania publicznego,
- braku oświadczeń uczestników zadania o wyrażeniu zgody na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych,
- nierzetelnego przedstawienia danych w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania, tj:
 - ✓ liczby uczestników poszczególnych działań,
 - ✓ miejsc realizacji zadania,
 - ✓ wykazania niewłaściwych numerów dokumentów księgowych.

Wobec powyższych ustaleń kontroli, w tym stwierdzonych nieprawidłowości, zalecam:

1. Przestrzeganie wymogów ramowej umowy o realizację zadania publicznego zleconego oraz obowiązującego Regulaminu Konkursu w przypadku przyznania środków finansowych przez MRPiPS.
2. Przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.
3. Określanie w umowach cywilnoprawnych, dotyczących prowadzenia zajęć, szkoleń/wykładów minimalnej liczby godzin, którą zobowiązany jest zrealizować zleceniobiorca oraz realizowanie umów w terminach w nich określonych.
4. Stosowanie wzoru porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych określonego w ramowej umowie o realizację zadania publicznego.
5. Przestrzeganie zasady udziału w zadaniu uczestników spełniających definicję beneficjenta ostatecznego określonego w Regulaminie konkursu oraz rozliczanie w zadaniu publicznym kosztów osób, które spełniają ten wymóg.
6. Przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, w tym uzyskiwanie oświadczeń od uczestników zadania o wyrażeniu zgody na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych.
7. W przypadku określenia w ofercie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w realizacji zadania publicznego, udokumentowanie ich udziału.
8. Dokumentowanie czasu pracy osób zaangażowanych w realizację zadania publicznego.
9. Rzetelne przedstawienie danych w sprawozdaniu końcowym z wykonania zadania publicznego w zakresie merytorycznym oraz finansowym.
10. Dokonanie korekty części finansowej sprawozdania końcowego o:

- faktycznie poniesione koszty realizacji zadania publicznego ze środków dotacji w zakresie kosztów merytorycznych (kategoria 1.10, 1.17 kosztorysu) – poz. 72-74, 92-103 Zestawienia faktur,
 - wykazanie prawidłowych numerów dokumentów księgowych.
11. Dokonanie korekty części merytorycznej sprawozdania końcowego w zakresie liczby uczestników poszczególnych działań, miejsc realizacji zadania.

Proszę o złożenie informacji o wykonaniu zaleceń w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego do Biura Kontroli i Audytu MRPiPS.

W przypadku zaleceń określonych w punktach 10-11 - korektę sprawozdania należy przekazać do Departamentu Polityki Senioralnej MRPiPS (wraz z kopią dla Biura Kontroli i Audytu) w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że wezwanie do zwrotu wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem części dotacji w kwocie łącznie 15.966,78 zł, wraz z odsetkami zostanie przekazane w odrębnym postępowaniu.

Ponadto, nadmieniam, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

MINISTER
z up.
Elzbieta Bojanowska
PODSEKRETARZ STANU